

РЕШЕНИЕ

№ 17

гр. Карнобат, 25.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – КАРНОБАТ, IV СЪСТАВ, в публично заседание на осми януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Тонка В. Мархолева

при участието на секретаря Петя Н. Ганчева
като разгледа докладваното от Тонка В. Мархолева Гражданско дело № 20232130100760 по описа за 2023 година

Предявен е иск от **В. Ц. С.** с ЕГН *****, с настоящ адрес: село Ц., община Карнобат, област Бургас срещу „**Сити кеш**“ ООД ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Славянска“, № 29, ет. 7, представлявано от управителя Николай Пенчев Пенчев за прогласяване на нищожност на сключения между тях договор за потребителски кредит №766242 към искане №9142771 и за връщане на платената въз основа на него сума в размер на 2 300 лв., ведно със законната лихва за забава от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата. Претендират се и разноси от процесуалния представител на осн. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАдв.

Ищецът твърди в **исковата молба**, че на 18.11.2022 г. сключил със „СИТИ КЕШ“ ООД Договор за потребителски кредит № 766242 за сумата от 1 700 лв., които следвало да се възстановят на 10 вноски, при уговорен ГПР в размер от 48.42 % и ГЛП 40.05 %, като общата сума, която следвало да заплати ищеца възлизала на 2 104, 60 лв. Договорът съдържал задължение за кредитополучателя за представяне на обезпечение под формата на поръчителство или банкова гаранция - по избор на кредитополучателя, скрепено съгл чл. 11 от договора с неустойка за неизпълнението му в срок. В чл. 5 от договора за кредит били предвидени и условията, на които да отговаря поръчителя и банковата гаранция. Твърди се, че общият размер на неустойката при непредоставяне на обезпеченията във вида и съгласно изискванията на кредитодателя възлизал на 1 895.40 лева за целия срок на договора за потребителски кредит. Ищецът прави извод, че в крайна сметка следвало да заплати сумата от 4000 лева, която включвала: 1) 1 700 - главница; 2) 404.60 лева - лихва; 3) 1 895.40 лева - неустойка в случай на непредоставяне на обезпечение в 3-дневен срок. Срокът на кредита бил до 18.09.2023 г. Настоява, че нито в Договора за потребителски кредит, нито в Стандартния европейски формуляр не било посочено какво точно се включвало в ГПР (напр. въпросната неустойка). Твърди още, че е погасил изцяло задълженията си по процесния договор, тъй като ги рефинансирал с нов кредит, но от ответното Дружество не са му предоставили документ, доказващ това обстоятелство. Твърди, че сключеният договор за потребителски кредит е нищожен на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо от ЗЗД във връзка с чл. 22 от ЗПК във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 9 и 10 от ЗПК. На първо място изтъква, че изискването, което е заложено в чл. 5 от договора за потребителски кредит (за осигуряване

от страна на кредитополучателя на обезпечение под формата на поръчителство или банкова гаранция за период от сключване на договора за заем до изтичане на 6 месеца след падежа на последната редовна вноска по погасяване на заема и обезпечаваща задължение в размер на два пъти общата сума за плащане по договора за заем, включваща договорената главница и лихва) е очевидно нищожно като представляващо скрито възнаграждение за кредитодателя, което следвало да включено в ГПР. Невключването на подобна клауза в ГПР означавало, че не е спазено изискването на чл. 11, т. 10 от ЗПК, защото на практика не е посочен верният ГПР в Договора за потребителски кредит. Освен това била нарушена и разпоредбата на чл. 11, т. 9 от ЗПК поради неправилно посочване на лихвените проценти. Изтъква, че не е достатъчно само разходите (възнаградителна лихва и такси и т.н.) да са упоменати в договора, а е нужно споразумението да съдържа яснота кои точно разходи формират ГПР и че в практиката на СЕС трайно е проведено разбирането, че изискването за посочване на ГПР е нарушено не само когато величината не е посочена в точен процент, но така също и когато не са посочени основните данни, които са послужили за неговото изчисляване. Освен това ищецът настоява, че са на лице изключително високи изисквания към физическите лица - потенциални бъдещи поръчители, както и набора от документи, които поръчителите следва да предоставят (в тридневен срок от сключването на договора), при все, че невъзможността му да осигури подобни обезпечения в толкова кратък срок била очевидна. Сочи, че кредитодателят не е изчакал да включи подобна неустойка при изчисляването на месечните погасителни вноски, а видно от погасителния план, във всяка месечна вноска се включвала и сума, представляваща част от общия размер на описаната неустойка. На второ място твърди, че подобна уговорена неустойка в общ размер от 1 895.40 лв. е нищожна поради противоречие с добрите нрави и също така представлява неравноправна клауза по смисъла на чл. 143, т. 5 от Закона за защита на потребителите (ЗЗП), тъй като е необосновано висока. Подобни уговорки между страните прехвърляли риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и водели до допълнително увеличаване на размера на задълженията. Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение, което не е свързано пряко с претърпените вреди счита за пример за неустойка, която излиза извън присъщите си функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване. Освен това предвидената клауза за неустойка намира за неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 5 от ЗЗП, тъй като същата е необосновано висока. Твърди, че с предвиждането на такива разходи за неустойка, посочени в Договор за потребителски кредит се заобикаляла разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК (съгласно която: „ГПР не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на МС.“). Събирането на такива разходи счита за част от дейността по управление на кредита и следва да бъде включено в ГПР. Освен това поради неключване на уговорката за неустойка в размера на ГПР, последният не съответствал на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Посочването в договора на размер на ГПР, който не бил реално прилагания в отношенията между страните, представлявало заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от ЗЗП. Сочи практика на СЕС, която приема, че когато договор за кредит не съдържа компонентите от които се състои ГПР, това поставя потребителя в неравнопоставено положение и го възпрепятства да разбере икономическите последици на поетото от него задължение. Посочването само с цифрово изражение на процента ГПР не било достатъчно, за да се считат спазени законовите изисквания. Поради това в договора трябвало да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР, като посочването на по-нисък от действителния ГПР представлявало невярна информация относно общите разходи по кредита и следвало да се

окачества като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО. Това от своя страна означавало, че клаузата за неустойка е неравноправна по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 93/13/ЕО. Поради гореизложеното счита, че процесният договор за кредит е нищожен на осн. чл. 26, ал.1, предл. 1 във връзка с чл. 11, т. 9 и 10, във връзка с чл. 22 от ЗПК. Допълва, че клаузата на чл. 11, ал. 1 от Договора е недействителна на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо и второ ЗЗД във вр. с чл. 26, ал. 4 ЗЗД поради множеството изначално поставени ограничения и конкретно определени параметри, както и краткия срок, в който следва да се предоставят, което на практика прави задължението неизпълнимо. Освен това размерът на предвидената неустойка представлявал 90,05 % от общо дължимата сума (главници и лихва), т. е. изначално е предвидено, че при липса на предоставено обезпечение чрез гаранция или поръчители, за периода на връщане на кредита, потребителят би дължал главницата, договорна лихва като печалба за кредитора, но и сума за неустойка в значителен размер - сума, почти равна на главницата и всички възнаградителни лихви по кредита, поради което противоречала и на добрите нрави като нарушаваща принципа на справедливост без да се вземат предвид реалните вреди от неизпълнението. Поради това и заплатената от ищеца сума в размер от 1 895.40 лева била недължимо платена и подлежи на възстановяване. Допълва, че съглашението за плащане на възнаградителна лихва е действително, ако тя не надвишава тройния размер на законната лихва. Сочи, че към датата на сключване на договора -18.11.2022 г., основният лихвен процент е 0.59 %, от което следва, че размерът на законната лихва е 10.59 %, т. е. уговореният в договора за кредит годишен лихвен процент надвишавал три пъти законната лихва. В настоящия случай договорената между страните лихва в размер на 40.05 % годишно надхвърля повече от 3 пъти законната, което е в нарушение на добрите нрави, тъй като надвишава трикратния размер на законната лихва. Поради това и сумата, представляваща дължимата възнаградителна лихва за целия срок на Договора за потребителски кредит до предсрочното погасяване на същия в размер от 404.60 лв., също счита за недължимо платена и подлежаща на възстановяване на основание чл. 55, ал.1, предл. първо от ЗЗД на ищцата.

По отношение на иска за връщане на даденото по сочения за недействителен договор за кредит, сочи, че съгл. чл. 23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Чистата стойност на кредита възлиза на 1 700 лв. (главницата). Ищецът е заплатил към момента на предявяване на иска сума в размер на 4 000 лева, тъй като е рефинансирал задължението си, сключвайки нов договор за потребителски кредит с ответното Дружество. Поради това счита, че е надплатил 2 300 лева, които следвало да му бъдат възстановени. Претендира минимално адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 1 във вр. с ал. 2 от Закона за адвокатурата по двата иска.

Ответникът „Сити кеш“ ООД в **отговора на исковата молба** признава, че на 18.11.2022г. е сключил договор за потребителски кредит № 766242 с В. Ц. С. за сумата от 1700 лева, по който били предвидени 10 погасителни вноски, последната от които с дата 18.09.2023г. и че в договора е определен ГПР в размер на 48,42% и ГПЛ в размер на 40,05%. Твърди още, че на 30.05.2023г. В. С. е изплатил предсрочно своя кредит. Оспорва иска за нищожност на целия договор, като сочи, че съгласно чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на целия договор, когато те са заместени по право от повелителни правила на закона. Възражава, че възнаградителната лихва е дължима, като ако съдът счете, че е налице частична недействителност на процесния договор за паричен заем, то това обстоятелство не обвързвало задължението на кредитополучателя за погасяване на сумите за главница и възнаградителна лихва по процесния договор. Счита, че изискванията на чл. 240, ал. 2 от ЗЗД са надлежно изпълнени, с оглед на което възнаградителна лихва в полза на заемателя се дължи. Изтъква, че неустойката не е включена в ГПР, като сочи, че твърдението на ищеца било в пряко

противоречие, както с разпоредбата на чл. 19, параграф 2 от Директива 2008/48/ЕО, според която „За целите на изчисляването на ГПР се определят общите разходи по кредита за потребителя, с изключение на сумите, дължими от потребителя за неспазване на някое от задълженията му според договора за кредит“, така и на транспонираната в същия смисъл разпоредба на чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК, според която „при изчисляване на ГПР по кредита не се включват разходите, които потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит. Прави извод, че неустойката/обезщетението за неизпълнение на договорни задължения, не попадат в общите разходи по кредита и не могат да се вземат предвид при изчисляване на ГПР, поради което неустойката не следвало да се калкулира в посочения размер на ГПР и същата не може да се приравнява на лихвата, тъй като според уговореното между страните, тя нямала такава функция. Освен това сочи, че ГПР трябвало да се изчисли в момента на сключване на кредитния договор, а не впоследствие, когато настъпила изискуемостта на неустойката, тъй като не било ясно дали кредитополучателят ще допусне неизпълнение на задължението си.

В съдебно заседание ищецът или процесуалният му представител не се явяват. В писмени молби поддържат ИМ, молят съда да уважи исковите претенции и да присъди на страната сторените по делото разноски.

В съдебно заседание представител на ответника не се явява, депозира писмено становище и молба делото да бъде разгледано в негово отсъствие. Моли за отхвърляне на исковите и присъждане на разноски.

Съдът след като взе предвид събраните по делото доказателства, намира за установено от **фактическа страна** следното:

На 18.11.2022 г. между "Сити Кеш" ООД, в качеството на кредитодател, и В. Ц. С., в качеството на кредитополучател, е сключен договор за потребителски кредит № 766242 към искане №9142771 (за краткост Договора). В чл. 3 от Договора, "Параметри на отпуснатия заем", са отразени: размер на отпуснатия заем – 1 700 лева, за които не се спори, че са получени от длъжника; годишен процент на разходите – 48.42%; брой вноски – 10, като 3 от тях по 56, 74 и 7 по 276, 34 лв.; фиксиран лихвен процент – 40, 05%; обезпечение – поръчител/банкова гаранция, по избор на кредитополучателя; обща сума за плащане – 2 104, 60 лв.

Не се спори, че ищецът е погасил предсрочно своя кредит на 30.05.2023 г.

Според чл. 5 от Договора страните се споразумяват заемът да бъде обезпечен в три дневен срок с поне едно от посочените по-долу обезпечения: банкова гаранция или поръчител, отговарящи на условията на чл. 5, т. 1 и т. 2. Не е представена по делото стр. 4. От договора, съдържаща липсващи членове от 7 до 10 вкл.

Според чл. 11 от Договора с подписването му заемателят декларира, че му е известно и се счита за уведомен, че в случай, че не предостави договореното в чл. 5 обезпечение в тридневен срок от сключването му или предоставеното обезпечение не отговаря на условията, посочени в договора, заемателят дължи неустойка в размер на 1 895, 40 лева, с начин на разсрочено плащане, подробно посочен в Приложение 1 към Договора, видно от чл. 11, ал. 2 от Договора.

В погасителен план към Договора, носещ неоспорения подпис на представител на заемотателя, е посочен размер на вноската без неустойка по чл. 11 от Договора (3 вноски по 56, 74 лв и седем вноски по 276, 34 лв.) и размер на вноската с включена неустойка, която за първите три месеца е по 343, 26 лв., а за последните седем месеца – по 123, 66 лв. Видно от погасителния план месечната вноска с включена неустойка е в размер на 400 лв. Посочено е още, че общата сума за връщане е в размер на 2 104, 60 лв., а общата сума с включена неустойка – 4 000 лв.

По делото е приложен и сключения от ищеца втори договор за потребителски кредит с

ответното дружество №871448 към искане №921524, съдържащ същите параметри, що се отнася до обезпечаването и санкциите при непредставяне на обезпечение, като предоставената в заем сума е отново 1 700 лв., общата главница, която следва да се върне на заемодателя – 2 179, 48 лв., а предвидената неустойка – 1 840, 52 лв.

От назначената и изготвена съдебно-счетоводна експертиза се установява, че за кредит от 1700 лв., сумата от 2300 лв., представляваща лихва + неустойка, а именно годишното му оскъпяване е изчислено на 162,353%. Експертът е установил и че размерът на годишния процент на разходите (ГПР) по Договор за потребителски кредит № 766242 към искане № 9142771, като се включи в ГПР неустойката за непредоставяне на обезпечение съгласно чл.11, ал. 1 от Договора заедно с всички други разходи по кредита, вкл. възнаградителната лихва е 544, 1161%

При така установените факти съдът намира от **правна страна** следното:

Предявените отрицателни установителни иски с правно основание чл.124, ал.1, предл.3 ГПК, вр. чл.26, ал.1, предл.1 ЗЗД, вр. чл.22 ЗПК, вр. чл.11, т.9 и 10 ЗПК; чл.26, ал.1, предл.2 ЗЗД, вр. чл.19, ал.4 ЗПК; чл.26, ал.1, предл.3 ЗЗД и чл.146, вр.чл.143, т.19 ЗЗП – за установяване на нищожност на договор поради противоречие със закона, заобикаляне на закона, накърняване на добрите нрави и поради неравноправния характер на клауза в договора, обективно кумулативно съединени с иск чл. 55, ал.1, предл. първо от ЗЗД за изначална липса на основание и връщане на даденото по недействително съглашение са основателни по следните съображения:

Според чл. 9, ал. 1 от ЗПК договърът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. В този смисъл Договорът попада под уредбата на ЗПК.

Съгласно чл. 10 от ЗПК този вид договор се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора.

Според чл. 11 от ЗПК договърът за потребителски кредит трябва да съдържа изчерпателно изброени клаузи, сред които са: т. 10 – годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите.

Съгласно пар. 1, т. 1 от ДР на ЗПК "общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. От своя страна, "обща сума, дължима от потребителя" е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя – пар. 1, т. 2 от ДР на ЗПК.

Видно е от Договора, че в него не е отразена действителната "обща сума, дължима от потребителя". Вярно е, че в чл. 3 "Параметри на отпуснатия заем" фигурира "обща сума за плащане", но тя отчита само общия размер на кредита (отпуснатите 1 700 лева) и дължимата възнаградителна лихва – 3 вноски по 56, 74 лв и седем вноски по 276, 34 лв. , но не и общите разходи за потребителя, в които следва да се включат и неустойката по чл. 11 от Договора.

Това е така, тъй като въпросната излиза извън предвидените ѝ функции и представлява допълнително възнаграждение за кредитора по смисъла на чл. 19, ал. 1 ЗПК, извън уговорената договорна лихва, и на практика води до скрито оскъпяване на кредита.

Дължимостта на неустойката за неизпълнение на договорното задължение на кредитополучателя е уговорена при непредставяне в тридневен срок от сключване на договора едно от две алтернативно предвидени обезпечения – банкова гаранция и поръчителство на едно или две физически лица, за финансовата надеждност на което са поставени множество конкретни условия или предоставяне на банкова гаранция за два пъти по-висока от дължимата сума.

Кредиторът има интерес от длъжник, който да осигури точното изпълнение на основното задължение за връщане на заетата сума, поради това проверката за платежоспособността му предхожда сключването на договора. Като икономически по-силна страна в правоотношението, кредиторът, който по занятие извършва дейност по кредитиране, разполага с редица правомощия за събиране на информация за финансовото състояние на длъжника и възможностите му за бъдещо изпълнение (арг. от чл.16 ЗПК), като след анализ на данните има възможност да прецени дали да сключи договора, или да откаже предоставянето на кредита (чл.18 ЗПК). В случая осигуряването на обезпечения не е предварително условие за предоставяне на заетата сума, т.е. кредиторът изначално е преценил длъжника като платежоспособен му е предоставил кредита. Поставяйки изискване за последващо осигуряване на обезпечения, без дори да е налице неизпълнение от страна на кредитополучателя, кредиторът неоправдано и без основание прехвърля риска от лошата си преценка в тежест на длъжника като го натоварва с неприсъщо за договора за кредит задължение.

Първата алтернатива за обезпечаване на дълга – осигуряване на поръчителство, поставените изисквания към поръчителите са многобройни и несъобразени с размера на предоставения заем, като за част от тях длъжникът не би могъл да получи информация в определения тридневен срок, доколкото са свързани с евентуални запитвания от различни държани институции /НОИ, НАП, БНБ и др./. Освен това, към 18.11.2022 г., когато е сключен договора, минималната работна заплата за страната е била 710 лв., или поръчителят следва да има осигурителен доход от 2 600 лв., поради което лицата, отговарящи на зададения критерий предполагат да са тесен кръг. Следва да се отбележи също, че да се вменява на кредитополучателя да изследва дали евентуалният поръчител не е заемател или поръчител по друг кредит с кредитора, който сам разполага с тази информация, се намира в сериозно противоречие с изискванията на добросъвестността. Тази информация заемателят би могъл да получи много по-трудно от заемодателя, който с оглед предмета на дейността си, има необходимите знания и умения за да извърши и сам проверка на сочените обстоятелства.

На следващо място, банковата гаранция е непропорционална по вид и стойност спрямо размера на дълга, а предвиденият срок за учредяването ѝ е изключително кратък предвид обичайно необходимия за издаването ѝ и с оглед обстоятелството, че тя също следва да е обезпечена. С оглед действията, които кредитополучателят следва да извърши и сроковете за това, договорната клауза е предвидена по начин, който да възпрепятства длъжника да я изпълни и единствената ѝ цел е да се създаде предпоставка за начисляване на неустойката. Дори само поради тези особености на естеството на задължението, което обезпечава, неустойката накърнява добрите нрави, което я прави нищожна на основание чл.26, ал.1 ЗЗД (така т.3 на Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. по тълк. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС).

При анализа на клаузата за неустойка, съдът намира, че по начина на уговарянето ѝ, тя излиза извън присъщите на този договорен ангажимент функции – да обезпечава, обезщетява и санкционира в случай на неизпълнение, което е още едно основание за

нейната нищожност поради противоречие с добрите нрави. Главното задължение на заемателя по договора за заем (кредит) е да върне заетата сума и да плати уговореното възнаграждение на кредитора, а не да предостави обезпечение. Изцяло липсва обезпечителния елемент на неустойката, тъй като такава би се дължала и при точно и пълно изпълнение на основното задължение на длъжника. Не е налице обезщетителната функция на неустойката, защото тя не гарантира възстановяване на вредите от евентуално бъдещо неизпълнение на длъжника, нито го мотивира да изпълни точно. Формално тази неустойка е уговорена като санкционна, но същата не зависи от вредите от неизпълнението на допълнителното задължение за предоставяне на обезпечение и по никакъв начин не кореспондира с последиците от неизпълнението. Това е така, защото към момента на изтичане на 3-дневния срок, кредиторът не би могъл да търпи вреди от липсата на обезпечение, тъй дори първата погасителна вноска не е била дължима. Вярно, че съгласно чл.92, ал.1 ЗЗД вредите от неизпълнението, за което е предвидена неустойка, не се доказват, но това не означава, че не трябва да са претърпени.

Неустойката е предвидена за заплащане без да се намира в никакво отношение с изпълнение или неизпълнение на задължението на заемателя да върне заетата сума. Включена по този начин, като падежно вземане, заедно с месечните погасителни вноски, претендираната сума по правната си същност не съставлява неустойка, а добавък към възнаградителната лихва и на практика съставлява част от печалбата на заемотателя, което е единствената цел на начисляването ѝ.

Освен изложеното, размерът на предвидената неустойка – 1 895, 40 лв. е необосновано висок предвид размера на заетата сума – 1 700 лв. Дори неустойката да изпълняваше някоя от присъщите ѝ функции, договорната клауза, която е предвижда е нищожна на основание чл.146, ал.1 ЗЗП, като неравноправна в хипотезата на чл.143, т.5 ЗЗП – уговорка във вреда на потребителя, която не е уговорена индивидуално, не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка – в случая още над 100%% от заетата сума. Такъв размер на неустойката е необоснован, защото определя паричната стойност на несъществените задължения по договора като по-висока от заетата сума, от възнаграждението за ползването ѝ и е несъответен на вредите на кредитора (какви то към датата на неизпълнение липсват). Допълнително следва да се посочи, че начисляването на тази неустойка заобикаля предвиденото в чл.19, ал.4 ЗПК ограничение на максималния размер на годишния процент на разходите, поради което е нищожна и на основание чл.21, ал.1 ЗПК.

Според чл. 21, ал. 1 от ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна. В този смисъл, като е не е посочил съществена част от "общата сума, дължима от потребителя", кредиторът "Сити Кеш" ООД заобикаля изискванията на закона за точно посочване на финансовата тежест на кредита за длъжника, поради което клаузите от договора, касаещи общата сума за плащане и годишен процент на разходите, са нищожни. След като те са нищожни, означава, че не съществуват по Договора, а когато не е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК договорът за потребителски кредит е недействителен – чл. 22 от ЗПК.

На следващо място, в Договора следва да бъде посочен и лихвеният процент по кредита – чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК. В трайната си и непротиворечива практика ВКС приема, че когато задължението не е обезпечено /каквото е настоящия случай/, уговорката за възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва противоречи на добрите нрави. В случая посочената по договора за кредит годишна лихва от 40, 05 % надвишава трикратния размер на законната лихва, който за процесния период след служебна проверка на съда и изрично изтъкнатото от вещото лице при разпита му в ОСЗ към датата на

сключване на договора за кредит е била в размер на 10.00 %. Това означава, че клаузата за уговорената в този размер възнаградителна лихва противоречи на добрите нрави и като такава е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, тъй като същата надхвърля рамките на присъщата и възнаградителна функция и я превръща в средство за неоснователно обогатяване /така и в решение № 906 от 30.12.2004 година на ВКС по гражд. дело № 1106/2003 година, II г. о., решение № 1359 от 11.03.2009 година на ВКС по гражд. дело № 15/2007 година, IV г. о., решение № 378 от 18.05.2006 година на ВКС по гражд. дело № 315/2005 година, II г. о., определение № 901 от 10.07.2015 година на ВКС по гражд. дело № 6295/2014 година, IV г. о. /.

След като клаузата е нищожна, означава, че не съществува по Договора, а когато не е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК договорът за потребителски кредит е нищожен (недействителен по смисъла на чл. 22 от ЗПК).

Според разпоредбата на чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителни правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. В случая нито една от двете хипотези не е налице. Нищожните клаузи относно определянето на процента на възнаградителната лихва и на ГПР не могат да бъдат заместени по право от повелителни норми на закона. От друга страна, Договорът не би могъл да бъде сключен и без тези клаузи, защото те са част от задължителното му съдържание по аргумент от чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 от ЗПК и условие за действителността му – аргумент от чл. 22 от ЗПК.

Предвид изложеното, искът се явява основателен и следва да бъде уважен, без да се разглеждат останалите възражения на ищеца.

Това от своя страна влече след себе си и основателност на иска за връщане на сумата от 2 300 лв., платени на основание недействителен договор. Съгласно чл. 23 от ЗПК когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. В случая ищецът е получил сумата от 1 700 лв., а е върнал на кредитора "Сити Кеш"- един ден преди сключването на втория договор с него, сума в размер на 4 000 лева. Надплатената сума в размер на 2 300 лв. следва да бъде възстановена на длъжника, като получена от заемодателя въз основа нищожен договор или при изначална липса на основание.

С оглед изхода на делото право на разноски има само ищецът. Последният и по двата иска е бил защитаван от процесуален представител – адвокат, чието възнаграждение съгл. представения договор за правна помощ се определя на осн. чл. 36, ал. 2 от ЗАДВ вр. с чл. 2, ал. 5 вр. с чл. 7, ал. 2, т. 2 от НМАВ на 1230 лв., а предвид представените доказателства за регистрация на адвоката по ДДС – 1 476 лв. Предвид направеното искане и като се има предвид публичния регистър VIES, съдържащ пълна информация за регистрираните по ЗДДС, настоящият състав установи, че действително процесуалния представител на ищеца разполага с такава регистрация. Съгл. разпоредбата на §2а от ДР на Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения за нерегистрираните по ЗДДС адвокати размерът на възнагражденията по тази наредба е без включен в тях ДДС, а за регистрираните длъжимият ДДС се начислява върху начисленията по тази наредба и се счита за неразделна част от дължимото от клиента адвокатско възнаграждение. Това означава, че определените въз основа на правилата на Наредба № 1/2004 г. адвокатски възнаграждения винаги са без включен в тях ДДС, който се начислява отделно върху вече определеното по реда на Наредбата възнаграждение.

Освен това съгл. чл. 78, ал. 6 от ГПК когато делото е решено в полза на лице, освободено от държавна такса или от разноски по производството, какъвто е настоящия случай, осъденото лице е длъжно да заплати всички дължащи се такси и разноски в полза на съда. В конкретния случай държавната такса по иска за нищожност на договора възлиза на

160 лв., а по иска по чл. 55, ал. 1 от ЗЗД – 92 лв. На вещото лице е платено възнаграждение в размер на 150 лв., като на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК ответникът следва да заплати посочените суми по сметка на РС-Карнобат.

Мотивиран от горното съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА по иск, предявен от В. Ц. С. с ЕГН *****, с настоящ адрес: село Ц., община Карнобат, област Бургас срещу „Сити кеш“ ООД ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Славянска“, № 29, ет. 7, представлявано от управителя Николай Пенчев Пенчев за нищожен на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 21 от ЗПК договор за потребителски кредит №766242 от 18.11.2022 г. към искане №9142771.

ОСЪЖДА „Сити кеш“ ООД ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Славянска“, № 29, ет. 7, представлявано от управителя Николай Пенчев Пенчев да заплати на В. Ц. С. с ЕГН *****, с настоящ адрес: село Ц., община Карнобат, област Бургас сумата от **2 300 лева** – получена без основание по недействителен договор за потребителски кредит №766242 от 18.11.2022 г. към искане №9142771, ведно със законната лихва от 10.12.2020 г. до погасяване на вземането.

ОСЪЖДА „Сити кеш“ ООД ЕИК: 202531869 да заплати на адв. А. З. Д., САК, с личен номер 1000768210 сумата от 1 476 лв. с ДДС възнаграждение за осъществено представителство и защита по иска за нищожност и иска за неоснователно обогатяване по чл. 38, ал. 1 от ЗАДв.

ОСЪЖДА „Сити кеш“ ООД ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Славянска“, № 29, ет. 7, представлявано от управителя Николай Пенчев Пенчев да заплати на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК в полза на Районен съд Карнобат сумата от 402 лв., представляващи държавна такса по двата иска и разноси за вещо лице, заплатени от бюджета на съда.

Решението подлежи на обжалване пред Бургаския окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Карнобат: _____